

**PROGRAM SZKOLENIA TEORETYCZNEGO
I PRAKTYCZNEGO
DO UZYSKANIA ŚWIADECTWA KWALIFIKACJI
SKOCZKA SPADOCHRONOWEGO (PJ)
Z UPRAWNIENIEM KLASY WYSZKOLENIA B.
SZKOLENIE METODĄ (AFF)**

Program szkolenia oparty jest na podstawie Ogłoszenia Nr 1 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z Dziennika Urzędowego Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie programów szkoleń do uzyskania świadectw kwalifikacji członków personelu lotniczego oraz wpisywanych do nich uprawnień prowadzonych przez podmioty szkolące.

POŚWIADCZENIE WPROWADZENIA PROGRAMU DO UŻYTKU

Niniejszy PROGRAM SZKOLENIA

ZOSTAŁ WPROWADZONY DO STOSOWANIA W PODMIOCIE

szkołącym o nazwie

.....,

w dniu

.....

(data i podpis Kierownika Szkolenia)

1. SPIS TREŚCI

	STRONA
DZIAŁ 1 – ADMINISTROWANIE PROGRAMEM	2
1. Spis treści	4
DZIAŁ 2 – ZASADY OGÓLNE	5
1. Zasady Ogólne	5
DZIAŁ 3 – SZKOLENIE PRAKTYCZNE	6
1. Program szkolenia praktycznego	6
DZIAŁ 4 – ZAŁĄCZNIKI	17
1. Karta szkolenia praktycznego	17

DZIAŁ 2 ZASADY OGÓLNE

1. NAUCZANIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH MUSI OBEJMOWAĆ:

- wykonanie co najmniej 50 skoków z opóźnionym otwarciem spadochronu w łącznym czasie swobodnego spadania nie krótszym niż 30 minut;
- naukę układania spadochronu głównego do skoku, ocena jego zdatności, wykonanie przeglądu spadochronu i regulacji (dopasowania) upręży przed skokiem bez prawa wykonywania napraw i regulacji;
- naukę sterowania położeniem ciała podczas swobodnego spadania we wszystkich płaszczyznach;
- naukę lądowania w określonym miejscu oraz określania miejsca zrzutu.

EGZAMIN PRAKTYCZNY

Osoba ubiegająca się o świadectwo kwalifikacji PJ z wpisanym uprawnieniem podstawowym klasy wyszkolenia B musi ukończyć 16 lat oraz wykazać podczas egzaminu praktycznego, że jako skoczek spadochronowy osiągnęła umiejętności określone w pkt. 2 (Nauczanie umiejętności praktycznych).

Po spełnieniu powyższych warunków kandydat może ubiegać się o świadectwo kwalifikacji PJ z wpisanym uprawnieniem podstawowym klasy wyszkolenia B. Posiadacz świadectwa kwalifikacji PJ z wpisanym uprawnieniem podstawowym klasy B uprawniony jest do wykonywania skoków bez nadzoru instruktora oraz do samodzielnego układania czaszy głównej.

Po ukończeniu szkolenia teoretycznego, praktycznego oraz zdaniu egzaminu wewnętrznego, kandydat do uzyskania świadectwa PJ, z uprawnieniem podstawowym klasy wyszkolenia B, otrzymuje stosowne zaświadczenie.

DZIAŁ 3 SZKOLENIE PRAKTYCZNE

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM SZKOLENIA PRAKTYCZNEGO

1. Szkolenie naziemne

UPRZAŻ

Ćwiczenie obejmuje następujące czynności:

- czynności skoczka po otwarciu spadochronu głównego, sterowanie;
- wypinanie spadochronu głównego i otwieranie spadochronu zapasowego;
- pozycja skoczka do przyziemienia.

Liczba ćwiczeń - do pełnego opanowania.

WÓZEK

Ćwiczenie obejmuje następujące czynności:

- prawidłowe ułożenie ciała w czasie wolnego spadania, kontrola wysokości;
- sygnały stosowane podczas szkolenia AFF;
- reagowanie na zakłócenia równowagi w postaci wahań i obrotów;
- przyjmowanie prawidłowej pozycji do otwarcia spadochronu.

Liczba ćwiczeń - do pełnego opanowania.

UWAGA!

Ćwiczenia na uprzęży i wózku należy powtarzać przez cały okres szkolenia podstawowego i w miarę potrzeb w czasie treningu skoczków, doskonalać w ten sposób elementy techniki skoków.

STATEK POWIETRZNY LUB JEGO MAKIETA

Ćwiczenia należy prowadzić na statku powietrznym, z którego będą wykonywane skoki lub na makiecie tego statku powietrznego.

Ćwiczenie obejmuje następujące czynności:

- wchodzenie do statku powietrznego i zajmowanie miejsca;
- zachowanie na pokładzie statku powietrznego;

- zaznajomienie z gestami i poleceniami instruktora AFF oraz skoczka wyrzucającego;
- prawidłowe oddzielenie się od statku powietrznego przy skokach z instruktorami/ instruktorem.

Liczba ćwiczeń - do pełnego opanowania.

SKOCZNIA

Ćwiczenie przygotowuje do prawidłowego lądowania. Obejmuje właściwe ustawienie nóg podczas lądowania przodem, bokiem i tyłem. Uodparnia stawy skokowe na zetknięcie z podłożem.

UWAGA!

Zaleca się przeprowadzenie treningu w kaskach, podczas zajęć w samolocie lub na jego makiecie, a także na skoczni. Szkolenie na przyrządach naziemnych należy prowadzić podczas szkolenia teoretycznego.

UKŁADANIE SPADOCHRONÓW GŁÓWNYCH

Ćwiczenie obejmuje następujące czynności:

- przygotowanie spadochronu do układania;
- układanie czaszy i linek nośnych;
- sprawdzenie ułożenia czaszy i linek nośnych;
- włożenie czaszy do osłony;
- zaplatanie linek nośnych;
- zapięcie pokrowca;
- dopasowanie uprząży, regulacja;
- przygotowanie i kontrola gotowości do użycia AAD - automatu spadochronowego, systemów RSL, Skyhook i podobnych;
- przygotowanie spadochronu do transportowania po skoku;
- układanie magazynowe spadochronu.

Pierwsze pokazowe układanie może wykonać:

- instruktor;
- mechanik spadochronowy;
- układacz spadochronowy;
- skoczek spadochronowy wyznaczony przez instruktora.

Uczniowie układają spadochrony pod nadzorem w/w osób, w trakcie całego szkolenia.

Liczba ćwiczeń - do pełnego opanowania.

2. Szkolenie w powietrzu

Podczas szkolenia w powietrzu, według zadania I, Ćwiczenie 1 - nadzór nad uczniami skoczkami pełnić mogą TYLKO instruktorzy spadochronowi z uprawnieniami INS(AFF). Po ukończonym zadaniu I ćw.1, nad kolejnymi etapami szkolenia ucznia w powietrzu i na ziemi, nadzór mogą pełnić instruktorzy INS, INS(SL), INS(AFF), INS(TANDEM) oraz INS(G) z ziemi.

Podczas szkolenia można korzystać z pomocy jednostronnej łączności radiowej. Każdy nowy element skoku powinien zostać wcześniej dokładnie omówiony przez instruktora i powtórzony przez ucznia przed skokiem.

Ćwiczenia można łączyć, realizując więcej niż jedno, w pojedynczym skoku.

ĆWICZENIE 1 - *Stabilna sylwetka, symulacja i otwarcie spadochronu głównego*

Ćwiczenie obejmuje:

- **zapoznanie ucznia z wrażeniami podczas skoku;**
- **naukę stabilnej sylwetki podczas swobodnego spadania i kontroli wysokości;**
- **naukę poprawnej symulacji otwierania spadochronu głównego;**
- **naukę świadomości utraty wysokości i sygnalizacji zakończenia pracy;**
- **samodzielnego otwarcia spadochronu na zadanej wysokości.**

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku - ustala instruktor (nie mniej niż 3000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Liczba instruktorów - 2

Zapis skoku - AFF-1

ĆWICZENIE 2 - Nauka spadania na kierunku oraz obrotów w poziomie

Do wykonania tego ćwiczenia dopuszcza się ucznia, który opanował w ćw.1 stabilną sylwetkę, oraz prawidłowo reaguje na znaki i sygnały instruktora i samodzielnie otworzył spadochron na zadanej wysokości.

Ćwiczenie obejmuje:

- **spadania na kierunku;**
- **wykonywanie kontrolowanych obrotów i ich hamowanie;**
- **kontrola wysokości po każdym manewrze;**
- **samodzielne otwarcie spadochronu głównego na zadanej wysokości.**

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku - ustala instruktor (nie mniej niż 3000 m)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Liczba instruktorów - 2 lub 1

Zapis skoku - AFF-2

ĆWICZENIE 3 - Nauka przemieszczania się w poziomie

Ćwiczenie obejmuje naukę:

- **zachowania poprawnej sylwetki podczas przemieszczania się po prostej „strzała” („delta”);**
- **wyhamowanie prędkości postępowej do pozycji „płaskiej” (neutralnej) przed otwarciem spadochronu głównego.**

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 3000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Liczba instruktorów - 1

Zapis skoku - AFF-3

ĆWICZENIE 4 - Nauka wyprowadzania z niestabilnej pozycji skoczka

Do wykonania tego ćwiczenia dopuszcza się ucznia, który opanował w ćw.1-3.

Ćwiczenie obejmuje naukę:

- wyprowadzania z niestabilnej pozycji w powietrzu, np.: nieprzewidziane salto, przejście na plecy;
- nieprawidłowe opuszczenie statku powietrznego.

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 3000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Liczba instruktorów - 1

Zapis skoku - AFF-4

W zależności od postępu w ćwiczeniach 2 do 4 dopuszcza się samodzielne wyjście ucznia, decyzje podejmuje instruktor prowadzący.

ĆWICZENIE 5 - Skok egzaminacyjny

Do wykonania egzaminu dopuszcza się ucznia, który opanował wszystkie elementy w ćw.1-4.

Egzamin obejmuje:

- samodzielne niestabilne wyjście np. salto;
- wyprowadzanie z niestabilnej pozycji w powietrzu do „płaskiej”;
- kontrolowany poziomy obrót w dwóch kierunkach;
- poziome przemieszczanie się „strzała”;
- hamowanie przed otwarciem;
- sygnalizacja i otwarcie spadochronu na zadanej wysokości.

Liczba skoków - według uznania instruktora

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 3000m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Liczba instruktorów - 1

Zapis skoku - AFF-5

ĆWICZENIE 6 - Skoki doskonalące na swobodne spadanie

Celem ćwiczenia jest doskonalenie umiejętności uzyskanych w trakcie powyższych ćwiczeń, a także naukę i opanowanie obrotów w poziomie (spirale), w pionie (salta) oraz w płaszczyźnie poprzecznej (beczki), niezbędnych przed egzaminem wewnętrznym, dopuszczającym do egzaminu na świadectwo kwalifikacji PJ.

Liczba skoków - według uznania instruktora

Wysokość skoku ustala instruktor

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Zapis skoku - szkolny

ĆWICZENIE 7 - Nauka skoków na akrobację zespołową - skok parą

Ćwiczenie ma na celu naukę prawidłowego odejścia od statku powietrznego zespołu dwóch skoczków, utrzymywania poziomu, dochodzenia przód - tył, obrotów, przemieszczania na boki, chwytania partnera, kontroli opóźnienia i wysokości, sygnalizacji rozejścia się, rozejścia się przez obrót o 180°, przejścia do strzały lub „tracka”, sygnalizacji przed otwarciem spadochronu i otwarciu spadochronów. Prowadzącym w zespole może być skoczek wyznaczony przez instruktora prowadzącego posiadający Świadectwo Kwalifikacji klasy „C” i umiejętność wykonywania skoków na RW. Zaleca się aby skoczek prowadzący skakał z kamerą. Skoczek prowadzący odpowiada za wysokość rozejścia - min. 1200 m AGL, nie zwalnia to ucznia-skoczka z kontroli wysokości.

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 3000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Zapis skoku - RW-2 szk.

ĆWICZENIE 8 - Nauka skoków ograniczonym terenie

Skoki poprzedzić należy wykładami z zakresu zasad skoku. Decyzję o wykonywaniu skoków w ograniczonym terenie podejmuje instruktor szkolący.

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 1000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Zapis skoku - celność szk.

Zaleca się aby pierwsze skoki w terenie ograniczonym były wykonywane w wyznaczonym miejscu, na lotnisku lub lądowisku. W następnych skokach może być to teren przygodny. Decyzję o wyznaczeniu miejsca podejmuje instruktor prowadzący.

ĆWICZENIE 9 - Nauka określania miejsca zrzutu

Celem szkolenia jest nauczenie ucznia-skoczek prawidłowego określania miejsca zrzutu podczas skoków ze statków powietrznych.

Przed przystąpieniem do ćwiczeń przeprowadzić należy przygotowanie teoretyczne oraz trening naziemny ze szczególną uwagą na zagadnienia:

- znaki i sygnały używane w czasie skoków;
- współdziałanie z załogą;
- znajomość sygnałów przekazywanych załodze statku powietrznego;
- zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych na pokładzie samolotu.

Uczeń-skoczek dokonuje określenia miejsca zrzutu pod bezpośrednim nadzorem instruktora, wyrzucającego, skoczek z uprawnieniami świadectwa kwalifikacji C lub D, znajdującego się na pokładzie statku powietrznego (wyznaczonego przez instruktora prowadzącego).

Liczba skoków - do pełnego opanowania

Wysokość skoku ustala instruktor (nie mniej niż 1000 m AGL)

Opóźnienie - w zależności od wysokości

Zapis skoku - zrzut szk.

UWAGA!

Podczas wykonywania ćwiczeń 1-9 należy również:

1. Zapoznać ucznia z właściwościami lotnymi czaszy i zalecić mu przyswajanie umiejętności (ćwicząc na wysokości powyżej 500 metrów) w zakresie:

- unikania kolizji na otwartych spadochronach po otwarciu i w czasie lotu;
- zasady poruszania się w chmurach;
- wykonywania zakrętów przy użyciu linek sterowniczych o 90°, 180°, 270°, 360°;
- lotów małą prędkością i wykonywania „płaskich” zakrętów przy zahamowanej czaszy na około 50 do 70% prędkości postępowej;
- umiejętności przeciągnięcia czaszy, minimalna wysokości 600 m AGL;
- jeżeli to możliwe wykonywania zakrętów przy użyciu tylnych taśm nośnych (z jednoczesnym trzymaniem uchwytów sterowniczych) o 90°, 180°, 270°, 360°;
- kontroli utraty wysokości w trakcie wykonywania zakrętów.

2. Ćwiczyć podejścia do lądowania z wykonaniem rundy i płaskich zakrętów o 90°, na wysokości około 300, 200 i 100 m, prosta do lądowania.

3. Ćwiczyć wyrównanie podczas lądowania przy pełnej prędkości danej czaszy.

4. Ćwiczyć wyrównanie do lądowania z lotu z małą prędkością.

5. Ćwiczyć prawidłowe podejście do lądowania i przyziemienie w odległości nie większej niż 50 m od wyznaczonego celu, przy różnej sile wiatru.

UWAGA!

Ćwiczenia te należy dostosować do umiejętności skoczka i spadochronu, na jakim wykonuje skok.

Zakres ćwiczeń na poszczególne skoki określa instruktor prowadzący.

UWAGI DO SZKOLENIA PRAKTYCZNEGO

Podczas wszystkich ćwiczeń uczeń ma wykonać poprawnie:

- **prawidłowe podejście do drzwi, ustawienie sylwetki do skoku i skok na komendę;**
- **stabilne spadanie;**
- **kontrolę wysokości;**
- **ćwiczenie orientacji przestrzennej;**
- **prawidłowe wykonanie symulacji oraz otwarcia spadochronu głównego;**
- **poprawne otwarcie spadochronu głównego na określonej wysokości;**
- **prawidłowe manewrowanie spadochronem;**
- **poprawne lądowanie według wskazówek instruktora.**

W przypadku wykonywania ucznia-skoczek skoków: na nowym lotnisku/lądowisku, z nowego dla niego statku powietrznego, na nowym dla niego typie pokrowca lub czaszy, powinny być przeprowadzone odpowiednie zajęcia lub ćwiczenia.

Powrót do skoków ucznia-skoczek, który ma przerwę większą niż 14 dni, powinien być poprzedzony przeszkoleniem przypominającym.

Zakres szkolenia przypominającego realizowany fakultatywnie w oparciu o poziom wyszkolenia ucznia-skoczek i długość przerwy w skokach (decyzje podejmuje instruktor prowadzący):

- **sprawdzenie wiedzy teoretycznej;**
- **sprawdzenie znajomości postępowania w sytuacjach awaryjnych;**
- **przeprowadzenie na uprząży treningu procedury awaryjnej wypięcia czaszy głównej i otwierania spadochronu zapasowego;**
- **przeprowadzenie ćwiczeń praktycznych z wyjścia ze statku powietrznego;**
- **przećwiczenie prawidłowej pozycji;**
- **przypomnienie lotu na otwartym spadochronie i budowania rundy;**
- **przeprowadzenie treningu lądowania na skoczni (zalecany kask);**
- **inne zajęcia/ćwiczenia wg uznania instruktora prowadzącego.**

O rodzaju pierwszego ze skoków po przerwie decyduje instruktor prowadzący w oparciu o zaawansowanie procesu szkolenia ucznia-skoczek.

Powrót do skoków ucznia-skoczek, w nowym sezonie lotnym powinien być poprzedzony szkoleniem doskonalącym.

Minimalny zakres szkolenia doskonalącego obejmuje:

- sprawdzenie wiedzy teoretycznej i znajomości sytuacji awaryjnych;
- przeprowadzenie na uprząży treningu procedury awaryjnej wypięcia czaszy głównej i otwierania spadochronu zapasowego;
- przeprowadzenie ćwiczeń praktycznych z wyjścia ze statku powietrznego;
- przećwiczenie prawidłowej pozycji spadania podczas szkolenia przy samoczynnym otwarciu spadochronu (metoda SL), oraz przy skokach na stabilizację;
- przypomnienie lotu na otwartym spadochronie i budowania rundy;
- przeprowadzenie treningu lądowania na skoczni (zalecany kask);
- inne zajęcia/ćwiczenia wg uznania instruktora prowadzącego;
- poddanie ucznia-skoczka szkoleniu w pełnym zakresie teorii i praktyki, jeżeli instruktor uzna za stosowne.

O rodzaju pierwszego ze skoków w nowym sezonie decyduje instruktor prowadzący w oparciu o zaawansowanie procesu szkolenia ucznia-skoczka.

Konwersja między szkoleniem SL a AFF, Stabilizacja.

Musi zostać poprzedzona przeszkoleniem w zakresie:

- sprawdzenia wiedzy teoretycznej oraz przeszkolenia w zakresie różnic w metodach szkolenia AFF a SL i na Stabilizację;
- sprawdzenia wiedzy teoretycznej sytuacji awaryjnych z uwzględnieniem sytuacji awaryjnych w metodzie SL i na Stabilizację;
- przeprowadzania ćwiczeń praktycznych z wyjścia ze statku powietrznego;
- przećwiczenia prawidłowej pozycji, sygnałów i procedur występujących w metodzie szkolenia SL i na Stabilizację;
- lotu na spadochronie i budowania rundy;
- przeprowadzenia treningu lądowania na skoczni (zalecany kask);
- wykonanie przez ucznia-skoczka skoku na poziomie ćwiczenia według decyzji instruktora;
- poddanie ucznia-skoczka szkoleniu w pełnym zakresie teorii i praktyki, jeżeli instruktor uzna za stosowne.

Decyzję o konwersji w szkoleniu podejmuje instruktor prowadzący wraz z instruktorem przejmującym szkolenie.

DZIAŁ – 5 ZAŁĄCZNIKI

KARTA SZKOLENIA PRAKTYCZNEGO

W ZAKRESIE: *Szkolenia spadochronowego metodą AFF*

WG: *Programu Szkolenia do Świadectwa Kwalifikacji skoczek spadochronowego PJ(B)*

DLA UCZNIĄ-SKOCZKA SPADOCHRONOWEGO:

.....

W OKRESIE:

.....

ZADANIE ĆWICZENIE	TREŚĆ ZADANIA/ĆWICZENIA	PLANOWANO/wykonANO		INSTR. PROWADZĄCY	Uwagi	DATA Podpis
		planowana ilość skoków	wykonANA ilość skoków	INST. pomocniczy		
Przeprowadzono pełne przygotowanie do realizacji zadania/ćwiczenia AFF zgodnie z wymaganiami Programu Szkolenia Spadochronowego do Świadectwa Kwalifikacji Skoczka Spadochronowego PJ(B)						
AFF-1	Stabilna sylwetka i symulacja otwarcia spadochronu głównego	do opanowania				
AFF-2	Nauka spadania na kierunku oraz obrotów w poziomie	do opanowania				
AFF-3	Nauka przemieszczania się w poziomie	do opanowania				
AFF-4	Nauka wyprowadzania z niestabilnej pozycji skoczka	do opanowania				
AFF-5	Skok egzaminacyjny	do zaliczenia				
szkolny	Skoki doskonalące na swobodne spadanie	do uzyskania ŚK				
RW-2 szk.	Nauka skoków na akrobację zespołową, skok parą	do opanowania				
celność szk.	Nauka skoków w ograniczonym terenie	do opanowania				
zrzut szk.	Nauka określania miejsca zrzutu	do opanowania				

ZATWIERDZAM:

.....

INSTRUKTOR PROWADZĄCY

